

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ Ρ. ΓΚΙΟΥΝΤΕΚΙΝ

Ο ΚΑΚΟΤΥΧΟΣ

Ο 'Αλή Φεχμή θα πήγαινε στο χορό. Η μικρούλα συνάδελφός του, ή τηλεφωνήτρια Σασίν Χανίμ του είχε πη:

— Θάρθητε στο χορό των Ρόδων της προσεχούς Πέμπτης;

Κι' επειδή εκείνος της απάντησε στην αρχή αρνητικά, ή νέα κόρη έκανε ένα χαριτωμένο μορφασμό κι' έπειτα έπρόσθεσε:

— Τί κρίμα! 'Ο εξάδελφός μου έχει δυο προσκλήσεις, και θα πάμε μαζί. Μά το άσχημο είναι ότι ο εξάδελφός μου δεν ξέρει να χορεύη. Καθώς μάλιστα είναι άνθρωπος πολύ συντηρητικός δεν θα μ' αφήση να χορέψω με ξένους κι' έτσι θα περάσουμε τη βραδυά μας χάσκοντας ο ένας απέναντι στον άλλο, ενώ όλος ο κόσμος γύρω μας θα χορεύη και θα διασκεδάζη. "Αν μπορούσατε νάρθητε, το πράγμα θα ήταν διαφορετικό. 'Ο εξάδελφός μου δεν θα δυσκολευόταν να μου επιτρέψη να χορέψω μ' έναν συνάδελφό μου... κρίμα!... Πρέπει να κυττάζω να βρω κανένα άλλο.

Κ' ή Σασίντ, αφού είπε αυτά τα λόγια, ξανάρχισε άκεφα τη δουλειά της, ενώ ο 'Αλή Φεχμή σκεφτόταν:

— Μια νέα κοπέλλα που μ' έχει ξετρελλάνει με τη χάρη της, με προσκαλεί στο χορό. Δεν υπάρχει καμιά άμφιβολία πως θα περάσω μια βραδυά πολύ ώμορφη και πολύ ρωμαντική μαζί της. "Ίσως μάλιστα, μέσα στο ξάναμμα του χορού να μπορέσω να της εξομολογηθώ το αίσθημά μου και να της κλέψω μερικά φιλήματα... Πρέπει ναμαι πολύ ήλιθιος για ν' αφήσω να μου ξεφύγη μια τέτοια ευκαιρία... Το κακό μόνον είναι ότι οί οργανωτάι του χορού σκέφτηκαν πολύ άσχημα να τον δώσουν στο τέλος του μηνός... Δεν μου μένουν παρά δυόμιση λίρες (*) για να περάσω ως την αρχή του έρχομένου μηνός που θα πάρω το μισθό μου... Μά αυτό δεν μ' εμποδίζει να συνοδεύσω τη Σασίντ στο χορό... "Όσο για τις τρεις λίρες που μου χρειάζονται για να νοικιάσω ένα σμόκιν και τις πέντε λίρες του εισιτηρίου, μπορώ να τις δανειστῶ από κανένα φίλο μου. "Ελα, φίλε μου 'Αλή, άφησε πειά τους δισταγμούς! "Ακουσες άλλωστε τα τελευταία λόγια της Σασίντ. "Αν περιφρονησης αυτή την ευκαιρία κάποιος άλλος θα πάρη τη θέση σου.

Κι' αφού έκανε όλες αυτές τις σκέψεις, ο 'Αλή πλησίασε τη Σασίντ και της είπε:

— "Αλλαξα γνώμη. Δεν είμαι τόσο κακοαναθρεμμένος ώστε να μη δεχτώ μια πρόσκλησι που μου κάνει μια χαριτωμένη τυνάδελφος σαν εσάς...

* * *

'Από τη στιγμή που ο 'Αλή Φεχμή φόρεσε το σμόκιν που είχε νοικιάσει από κάποιο 'Ε-βραίο για το χορό, μεταμορφώθηκε σε 'Αμερικανό πολυεκατομμυριούχο. Μά όλη ή παρουσία που βρισκόταν στην τσέπη αυτού του πολυεκατομμυριούχου μόλις έφτανε τις εξήμιση λίρες κι' εκείνο το βράδυ είχε φάει ψωμί και τη φασολάδα που του είχε σερβίρει ή μητέρα του.

Μά τί σημασία μπορούσε να έχει αυτό; Δεν θα τον κύτταζαν με τις άχτινες Χ στο χορό για να δοῦν τί έχει μέσα στο πορτοφόλι του.

Με τα χέρια στις τσέπες του, με το γιακά του επανωφοριού του άνασηκωμένο, περίμενε το τραίνο, κόβοντας βόλτες στο σταθμό του Σουλτάν Μεχμέτ.

(*) Λίρες τουρκικές, ή καθεμιά απ' τις οποίες αξίζει σήμερα περί τις 85 δραχμές.

Σε κάποια στιγμή ο άνεμος του έφερε μια γλυκειά μυρωδιά ψητού της σουβλας από το αντικρινό εστιατόριο.

'Ο 'Αλή άναστέναξε κι' έπειτα είπε, φτύνοντας καταγής:

— Τί καταραμένο πράγμα ή φτώχεια!

Μά την ίδια στιγμή, ένα χέρι τον άγγιξε στον ώμο και μια φωνή αυστηρή άκούστηκε:

— Κύριε!...

'Ο 'Αλή γύρισε ξαφνιασμένος.

— Τί θέλετε; ρώτησε.

'Ήταν ένας άστουφύλακας.

— 'Ελάτε μαζί μου στο τμήμα!

— 'Εγώ!... Για ποιό λόγο;

— 'Εφτύσατε καταγής και παραβήκατε την τελευταία άστυνομική διάταξη...

'Ο 'Αλή Φεχμή δεν ήταν άνθρωπος με επιβάλλον. "Αν συνέβαινε αυτό, θα μπορούσε ίσως με τις φωνές και με το άγριο να κάνη τον άστουφύλακα να τον αφήση. 'Απεναντίας όμως άρχισε τις ίκεσίες και ή συνέπεια ήταν να τον οδηγήση ο άστουφύλακας στο Πταισματοδικείο, απ' όπου έφυγε αφού πλήρωσε πεντέμιση λίρες πρόστιμο.

* * *

Πώς να πάη τώρα μεμιά λίρα μόνο στο χορό, αφού για το εισιτήριο μονάχα χρειαζόταν πέντε;

Όυτε σκέψις μπορούσε να γίνη.

'Ο Φεχμή με το γιακά του επανωφοριού του άνασηκωμένο πάλι, με τα χέρια μέσα στις τσέπες, μά με τους ώμους πολύ καμπουριασμένους, έκανε έφτά φορές άκριβῶς το γύρο του πάρκου του Σουλτάν Μεχμέτ. Θαύμασε επί ώρα τους μιναρέδες του τζαμιού και τα ιστορικά μνημεία που βρίσκονται μέσα στο πάρκο, κι' έπειτα κατέθηκε άργά πρὸς το 'Ε-μινονού. "Ήξερε ότι το μόνο φάρμακο έναντίον της στενοχώριας του ήταν ή κούρασις...

Στο τέλος, βλέποντας ότι ή ώρα κόντευε δέκα, πήρε το τραμ για να ξαναγυρίση στο σπίτι του.

* * *

Μέσα στο τραμ βρήκε έναν παληό του συμμαθητή και φίλο, ο οποίος τον ρώτησε:

— Ποῦ πᾶς, Φεχμή;

— Στο σπίτι.

— Και γιατί φοράς σμόκιν; 'Εγώ νόμιζα πως πηγαίνεις σε κανένα χορό...

— Σκόπευα να πάω, μά...

— Μά... Τί σου συνέβη;

— Με πήγαν στο Πταισματοδικείο γιατί έφτυσα κάτω και πλήρωσα πέντε λίρες πρόστιμο...

— Κι' επειδή σου λείπουν πέντε λίρες, δεν πᾶς τώρα στο χορό;

— Ναί.

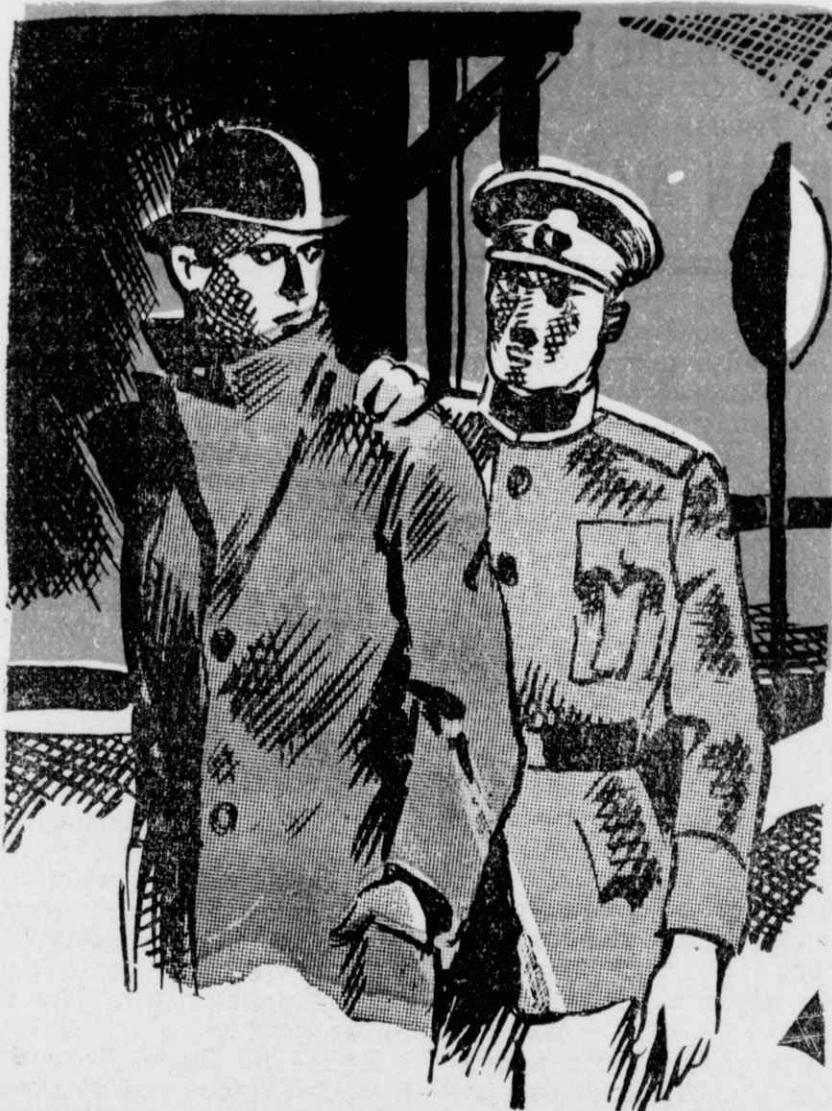
— Σου τις δανείζω εγώ...

'Ο 'Αλή Φεχμή κύτταζε με ύφος ξαφνιασμένο το φίλο του και τα χρήματα που του μετροῦσε.

Του φαινόταν πως έβλεπε δειρο.

Κόντευε πειά να τρελλαθῆ από τη χαρά του, όταν έβαλε στην τσέπη του τις πέντε λίρες. Ευχαρίστησε το φίλο του και χωρίς να σκεφθῆ καν ότι κινδύνευε να σπάση τα μούτρα του, πήδηξε από το τραμ.

'Εν' άλλο τραμ που πήγαινε πρὸς το Μπέγιογλου, όπου βρισκόταν ή αίθουσα του χορού, έρχόταν με όλη του την ταχύτητα από την αντίθετη διεύθυνσι. Με μεγάλη ευκινησία, ο Φεχμή πήδησε σ' αυτό καθώς

*Ήταν ένας άστουφύλακας

ΑΠΟ ΤΟ 21

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΚΙΤΣΟΥ ΤΖΑΒΕΛΑ

Ἡ ἀτρόμητη καπετάνισσα. Στὸ Μεσολόγι. Ὁ Τζαβέλας ἐρωτοχτυπημένος. Πῶς ἄρπαξε τὴν ἀγαπημένη του. Ὁ γάμος τους. Ἡ περιπέτειες τῆς ἡρωίδος κτλ. κτλ.

ΜΙΑ ἀπὸ τὶς πιὸ ὑπέροχες γυναικείες μορφές τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, εἶνε ἀναμφισβότως καὶ ἡ κυρὰ Βασιλική, ἡ γυναίκα τοῦ ἡρωϊκοῦ Κίτσου Τζαβέλα.

Τὴν Βασιλικὴ τὴν πρωταντίκρυσε ὁ Κίτσος στὸ Μεσολόγι. Ἦταν ἡ τελευταῖες ἡμέρες τῆς δευτέρας πολιορκίας τῆς μαρτυρικῆς πόλεως. Ὁ καπετάνιος περνοῦσε ἀπὸ ἓνα στενοσόκακο, ὅταν ἔξαφνα, στὴν αὐλὴ ἑνὸς σπιτιοῦ εἶδε μιὰ πανέμορφη νέα νὰ πλένη τὸ μαντήλι της.

Ἡ ὠνειρεμένη ὠμορφιά τῆς κόρης, ἡ λυγρὴ της κορμοστασιά, τὰ μαῦρα μαλλιά της, τὰ ὀλόμαυρα μάτια της, ξετρέλλαναν τὸν Τζαβέλα. Στάθηκε καὶ τὴν κύτταξε ὡς ὠνειροπαρμένος. Ἡ κόρη τὸν πρόσεξε κι' αὐτὴ, γλυκοχαμογέλασε κι' ἔτρεξε νὰ κρυφτῆ, κατακόκκινη ἀπὸ ντροπῆ.

Ὁ Τζαβέλας γύρισε γρήγορα στὸ «κονάκι» του, φώναξε τρία ἔμπιστα παλληκάρια καὶ τάστειλε νὰ ποῦν στὴ μητέρα τῆς Βασιλικῆς πῶς ὁ στρατηγὸς εἶδε τὴν κόρη της, τὴν συμπάθησε καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει χωρὶς αὐτὴ.

Ἡ μητέρα τῆς Βασιλικῆς ἦταν Ἀρχωθίτισσα, ἡσυχὴ καὶ φρόνιμη γυναίκα. Μόλις εἶδε τὰ παλληκάρια τοῦ Τζαβέλα νὰ μπαίνουν σπιτί της, μόλις ἄκουσε τὸ μήνυμα τοῦ στρατηγοῦ τρόμαξε. Ἄρχισε νὰ κλαίη καὶ νὰ δέρνεται :

— Πῶ! Πῶ! Συμφορὰ μου... Ποῦ νὰ κρύψω τὸ κυρίτσι μου μὴ μοῦ τ' ἄρπάξουν;...

Φοβόταν, ἡ φτωχὴ μητέρα, μήπως ὁ Τζαβέλας ἤθελε τὴν κόρη της γιὰ συντροφιά του, ὅσο κρατοῦσε ἡ πολιορκία. Γι' αὐτὸ γύρισε κ' εἶπε στὰ παλληκάρια:

— Κομμάτια νὰ μὲ κάνη ὁ στρατηγὸς, ἐγὼ δὲν θ' ἀφήσω νὰ ντροπιᾶσθῃ τὴν κόρη μου!... Μὰ ὁ Τζαβέλας, ὁ τίμιος καὶ γενναῖος πολεμιστῆς, δὲν εἶχε κακοῦς σκοπούς. Ἀγαποῦσε

πραγματικὰ τὴν Βασιλική. Κι' ἔτσι καρδιοπληγωμένος κι' ἀνυπόμονος ὅπως ἦταν, σηκώθηκε καὶ πῆγε μόνος του στὴ μητέρα τῆς κόρης. Μόλις τὸν εἶδε ἡ Ἀρχωθίτισσα τάχασε. Μὰ ὁ στρατηγὸς τὴν πῆρε μὲ τὸ καλὸ, τῆς ἀνοίξε τὴν καρδιά του, τῆς μίλησε μὲ εἰλικρίνεια. Τέλος τοῦ ὑποσχέθηκε πῶς ἂν ἔβγαине ζωντανὸς μαζὺ μὲ τὴν Βασιλικὴ ἀπ' τὸ Μεσολόγι θὰ τὴν ἔκανε γυναίκα του.

Τί μποροῦσε νὰ κάνη ἡ μητέρα τῆς νέας;

— Πάρτην, καπετάνιο, τοῦ εἶπε μὲ βουρκωμένα τὰ μάτια καὶ τὸ κρῖμα στὸ λαιμό σου ἂν δὲν κρατήσης τὸ λόγο σου!

Ἄλλ' ὁ Τζαβέλας κράτησε τὸ λόγο του καὶ μὲ τὸ παραπάνω μάλισα. Κι' ὅταν ὕστερα ἀπ' τὴν ἡρωϊκὴ ἔξοδο τοῦ Μεσολογγίου πῆγε στὸ Ναύπλιο, ἔχοντας πάντα μαζὺ τὴν Βασιλική, ἔκαμε τοὺς γάμους του «μεγαλοπρεπέστατα», ὅπως γράφει μιὰ σύγχρονη ἔφημερίδα.

περνοῦσε πλάι του.

Προσεχῶς στὸ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ»

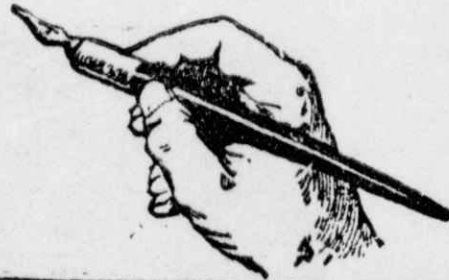
ἡ καταπληκτικὴ ἱστορία μιᾶς ἐπικῆς βασιλισσας τῶν ἑλληνικῶν θουνῶν.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΘΛΟΙ

ΧΡΥΣΩΣ ΤΗΣ ΚΑΠΕΤΑΝΙΣΣΑΣ

ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ ΦΟΒΕΡΟΥ ΚΑΙ ΤΡΟΜΕΡΟΥ

ΚΑΠΕΤΑΝ ΔΙΑΒΟΛΗ

χρυσὴ στολὴ καὶ φέσι μὲ «μπίμπιλες» καὶ τρέμουσες γύρω. Ποτέ της δὲν ἔχόρευε στοὺς περίφημους χοροὺς τοῦ παλατιοῦ. Βλέποντας μάλισα τὶς ξένες κυρίες νὰ χορεύουν, ἔλεγε :

— Ἐμεῖς εἴμαστε μόμπιλα μπροστά τους!

Σ' ἓναν ἀπὸ τοὺς ἀνακτορικοὺς χοροὺς τὴν εἶδε γιὰ πρώτη φορὰ ἡ σύζυγος τοῦ Ρώσου πρεσβευτοῦ Περσιάνι. Τῆς ἔκανε δὲ τόσο μεγάλη ἐντύπωση ἡ ὠμορφιά της, ὥστε ἀφοῦ ἔμαθε ἀπὸ τὴ Βασίλισσα Ἀμαλία ποιά ἦταν, τὴν πλησίασε καὶ τὴν παρακάλεσε νὰ δεχτῆ νὰ τὴν ζωγραφίση.

Ἡ Βασιλικὴ ὁμως ἀρνήθηκε :

— Ἄ! μπᾶ... μπᾶ!... Ἐγὼ δὲν ζωγραφίζομαι.

Ἐἶχε τὴν πρόληψι πῶς ὅταν τὴν ζωγραφίσουν θὰ πεθάνη. Ἡ Περσιάνι ὁμως ἐπέμεινε καὶ ἡ Βασιλικὴ δέχθηκε.

— Ἄν μοῦ δώσης καὶ μένα μιὰ εἰκόνα, θὰ σοῦ κάμω τὸ χατήρι, εἶπε στὴν σύζυγο τοῦ Ρώσου πρεσβευτοῦ.

Ἡ Περσιάνι τῆς ἔκαμε τὸ πορτραῖτο καὶ τῆς τὸ χάρισε.

Ἡ Βασίλισσα Ἀμαλία ὑπεραγαποῦσε τὴν Βασιλική. Ἡ οἰκειότης μεταξύ τους ἦταν μεγάλη. Κι' ὅταν ἡ γυναίκα τοῦ Κίτσου Τζαβέλα ἀπηυθύνετο στὴν Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔκαμε, ὅπως ἡ ἄλλες Κυρίες τῆς Τιμῆς, χρῆσιν τοῦ «Μεγαλειοτάτη». Τὴν ἀποκαλοῦσε ἀπλῶς : — «Ἀδελφοῦλα μου!...»

Στὰ 1855 ὁμως, ὅταν ἀπέθανε ὁ Κίτσος Τζαβέλας, ἡ Βασιλικὴ ἀφῆσε καὶ τὸ παλάτι καὶ τὴν πρωτεύουσα κι' ἀπατραβήχθηκε στὴν Κηφισιά. Ὁ κόσμος εἶχε μαυρίσει πειὰ γι' αὐτὴ, δὲν εἶχε καμμιά χάρι, καμμιά χαρά.

ὅταν ὁ Τζαβέλας ἐπιχειροῦσε ἐφόδους κατὰ τῶν Τούρκων ἔξω ἀπὸ τὸ φρούριο, ἡ Βασιλικὴ ἔστεκε ψηλὰ στὶς ἐπάλξεις καὶ τὸν περίμενε μὲ χτυποκάρδι. Κι' ὅταν τὸν ἔβλεπε νὰ γυρίζη μὲ τὰ παλληκάρια τοῦ νικητῆς, τοῦδινε πάντα ἓνα λουλούδι, σιωπηλὴ τοῦ θαυμασμοῦ της ἔκφρασι.

Μιὰ μέρα, ὁ Τζαβέλας ἐτοιμαζόταν νὰ μπῆ μὲ τὰ παλληκάρια του σ' ἓνα «πριάρι» (Μεσολογγίτικο πλοιάριο) γιὰ νὰ πάη νὰ ἐνισχύσῃ τὴν Κλείσουθα ποῦ κινδύνευε. Ἡ Βασιλικὴ τοῦ φόρεσε τὴν τουρκοφάγα πάλα του καὶ τοῦ εἶπε :

— Νὰ μοῦ γυρίσης νικητῆς!

Ἐνθουσιασμένος ὁ Τζαβέλας ξεσπάθωσε ἀμέσως, μὰ μιὰ ἐχθρική σφαῖρα χτύπησε ἔξαφνα τὴν πάλα του καὶ τὴν ἔσπασε στὰ δύο.

Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ δὲν δεῖλιασε τὸν ἀτρόμητο Σουλιώτη. Πῆρε τὰ κομμάτια τοῦ σπαθιοῦ του, ἔτρεξε στὴν πιὸ κοντινὴ ἐκκλησία, τὰ ἀφιέρωσε στὴν Παναγία, φόρεσε ἄλλο σπαθί κι' ἔφυγε γιὰ τὴν Κλείσουθα ἀποφασισμένος νὰ νικήσῃ, ὅπως πάντα, ἢ νὰ πεθάνη...

***

Ὅπως εἶπαμε, ἡ τόλμη καὶ ἡ γενναϊότης τῆς Βασιλικῆς ἦταν κάτι ἀφάνταστο. Μιὰ νύχτα κοιμόταν μὲ τὸν καλὸ της σὲ μιὰ καλύβα, γιὰ τὴν ἀσπίδα τοῦ Μεσολογγίου τὰ εἶχαν ρημάξει ἡ βόμβες τοῦ ἐχθροῦ. Ἐξαφνα μιὰ βόμβα τρύπησε τὴ στέγη τῆς καλύβας κι' ἔπεσε πλάι στὴν κα-

πετάνισσα. Ἡ Βασιλικὴ ξύπνησε ἀμέσως, πήδησε ἀπάνω, ἄρπαξε τὴν κάππα τοῦ Κίτσου, τύλιξε μ' αὐτὴ τὴ βόμβα καὶ τὴν ἐμπόδισε ἔτσι νὰ ἐκραγῆ καὶ νὰ τοὺς κάμη κομμάτια...

***

Ἡ Βασιλικὴ Τζαβέλα διέπρεψε στὴν Αὐλὴ τοῦ Ὁθωνοῦ. Φοροῦσε πάντα ἑλληνικὴ ὀλό-

Ἐνα διαπεραστικὸ σφύριγμα ἀκούστηκε. Τὸ τράμ σταμάτησε ἀπότομα, κάνοντας τοὺς ἐπιβάτες ποῦ στεκόντουσαν ὄρθιοι νὰ χάσουν τὴν ἰσορροπία τους.

Ἐνας ἀστυφύλακας φάνηκε στὴν πόρτα κι' ἔγνεψε στὸ Φερχμῆ.

— Κύριε, τοῦ εἶπε, ἀνεβῆκατε στὸ τράμ ἐν κινήσει, παραβαίνοντας τὴ σχετικὴ ἀστυνομικὴ διάταξι. Ἀκολουθήστε με στὸ τμήμα, ὅπου θὰ πληρώσετε πέντε λίρες πρόστιμο...

Ρ. ΓΚΙΟΥΝΤΕΚΙΝ